

AAN LAND GAAN OM DE ZEE TE ZIEN AAN DE LEZER

Als men in Canada in een wagen stapt, dan bemerkt men meteen de tekst die opvallend gezeefdrukt staat op de achteruitkijkspiegel: *Objects in mirror are closer than they appear*. Wat men in de verkeersspiegel opmerkt, is dichterbij dan het lijkt.

Die waarschuwing behoort uiteraard tot het domein van de verkeerskunde. Maar als metafoor is zij ook erg bruikbaar in het kader van de geschiedenis. Als de vaststelling dat de geschiedenis ons dichterbij zit dan wij vermoeden of wensen te geloven.

Via mythes, luchtspiegelingen en constructiefolie wordt de afstand wel vaak in stand gehouden. Maar dat lijkt, met enige nuance, soms wel op de onmogelijke vlucht-naar-Ispahaan door de tuinman in het beroemde vers van Pieter Nicolaas Van Eyck (*De tuinman en de dood*, in *Verzameld werk*, Amsterdam 1958).

Geschiedenis is te vaak een les die ons ontsnapt, schreef de Franse cultuurfilosoof Pierre-Henri Simon (*L'Esprit et l'Histoire*, Parijs 1954, blz. 63).

Over de wijze waarop wij van die les gebruik kunnen maken, bestaan natuurlijk evenveel theorieën als er auteurs bestaan. Zij bevinden zich meestal ergens tussen het desolate landschap van de deterministen aan de ene zijde en de *believers* in de maakbaarheid van de mens aan de andere zijde.

Wellicht heeft de geschiedenis *an sich* geen zin? Vele auteurs ontkennen inderdaad die betekenis. Anderzijds zijn de meesten het eens over de zin van de historische kennis, de analyse en de didactiek van de geschiedenis. Het morele en ethische bewustzijn loopt daar als een rode draad doorheen.

Historici zijn echter geen moralisten of ethici. Zij leveren aan de laatsten wel de stof van de geschiedenis *wie es gewesen ist und warum*. Zij analyseren en ondervragen de geschiedenis en formuleren hun antwoorden. Volgens de Nederlandse geschiedtheoreticus Chris Lorenz is die arbeid "van het grootste praktische belang voor het heden en de

toekomst" (*De constructie van het verleden*, Amsterdam/Meppel 1998, blz. 283).

In zijn novelle *Novecento* verhaalt de Italiaanse toneel-auteur Alessandro Baricco het leven van de bedreven pianist Novecento, die in de haven van New York het schip verlaat waarop hij geboren is en waarop hij zijn hele leven heeft doorgebracht. "Na tweeëndertig jaar op zee geleefd te hebben, zou hij aan land gaan, om de zee te zien" (*Novecento*, Breda 1998, blz. 72).

Aan land gaan om de zee te zien. Misschien verwoordt dit literaire beeld hét basisconcept van de historische kennis. Beter dan elke theoretische benadering?

FRANS-JOS VERDOODT, AFGEVAARDIGD BEHEERDER-DIRECTEUR

HUN CULTURELE BAND MET VLAANDEREN

OVER VLAAMSE EMIGRANTEN EN
HUN BANDEN MET HUN VROEGER
THUISLAND

Kijkt u eens mee naar de foto die wij hierbij afdrukken. U bemerkt een rijtje kinderen van Vlaamse emigranten. Zij werden gefotografeerd tijdens een culturele activiteit voor de ingang van hun sociaal-cultureel centrum, hun *Centro social-cultural de habla Neerlandesa* in Capitan Miranda (Paraguay). Het centrum werd na de Tweede Wereldoorlog met eigen middelen opgericht door de aldaar verblijvende Vlaamse "kolonie", verenigd in de *Asociacion Cultural de Flamencos y Todos los de habla Neerlandesa en America*.

[ADV N, VFA 224]

Waar migranten van dezelfde herkomst verblijven en enigszins talrijk zijn, ontstaan eigen organisaties en materiële structuren. De doelstellingen zijn in de regel tweevoudig, nl. het heropbouwen van het gemeenschapsleven waarvan men door de migratie afgesneden werd én het instandhouden van de culturele band met het vroegere thuisland. Het is een universeel gegeven, het is onder de Vlaamse migranten niet anders.

Het is echter niet evident dat die (immateriële) organisaties en (materiële) structuren samen aanwezig zijn. Vooral sociaal-economische omgevingsfactoren spelen daarbij een belangrijke rol.

In het hierboven geciteerde Capitan Miranda was de grond zeer goedkoop, de lonen waren er laag en de Vlaamse gemeenschap was er sociaal-cultureel geïsoleerd, waardoor de zelfredzaamheid er des te noodzakelijker

was. In Janregui in Argentinië zorgde het grote en dynamische Vlaamse textielbedrijf Algodonera Flandria zelf voor de ontwikkeling en de materiële omkadering van het sociaal-culturele leven van de werknemers en hun families – Wij berichtten in de ADVN-Mededelingen 2002/1 reeds over die "Villa Flandria"-. In de Argentijnse kuststad Mar del Plata vormden o.m. de economisch succesrijke Vlaamse vissers de basis voor het gemeenschapsleven dat er vandaag nog steeds betrekkelijk bloeiend is onder de Vlamingen.

Ook in Noord-Amerika (o.m. in de "Vlaamse" tabaksstad Delhi in Canada en in de automobielstad Detroit in de USA) ontwikkelden zich omvangrijke en intensieve culturele en sociale voorzieningen voor de Vlaamse emigranten.

Wie wil kennismaken met die bijzondere geschiedenis van de Vlaamse emigratie, kan steeds terecht in het ADVN. Onze instelling besteedt er daarenboven bijzondere aandacht aan tijdens het *Erfgoedweekend* van 27 april aanstaande. ■ [FJV]

"GEDWONGEN REIZEN"

ADV N VERTELT VERHALEN VAN
VLAMINGEN IN ZUID-AMERIKA
TIJDENS HET ERFGOEDWEEKEND

"Op reis" is dit jaar het thema van het derde Erfgoedweekend (zaterdag 26 en zondag 27 april).

Net zoals in de voorbije jaren zal het ADVN ook dit jaar aan die manifestatie deelnemen. Let wel: in tegenstelling tot de vorige edities opent de instelling zijn deuren enkel op zondag. Die dag wordt het thema "Op reis" breder bekeken dan de klassieke jaarlijks weerkerende reisvorm die binnenkort weer massaal van start gaat. Op zondag 27 april spreken Frank Caestecker en Frans-Jos Verdoodt er over een "gedwongen reisvorm": de migratie omwille van economische of politieke motieven.

Frank Caestecker van het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij (SOMA, Brussel) behandelt in zijn lezing de migratie in het algemeen. Frans-Jos Verdoodt (directeur van het ADVN) zal de migratie naar Zuid-Amerika na de Tweede Wereldoorlog bespreken. Hij doet dat aan de hand van het verhaal van Pieter Logghe. Die maakte deel uit van een groep jonge vissers die op 23 oktober 1951 om 11 uur met hun vissersbootjes vanuit Oostende vertrokken voor een tocht over de oceaan. Ze gingen aan wal in Mar Del Plata (Argentinië) en vestigden daar een succesvolle visserskolonie.

Het onderzoek naar de geschiedenis van geëmigreerde Vlamingen vertoont nog vele leemtes. In de eerste plaats bevinden vele archieven van migranten zich nog steeds in het buitenland. Het ADVN probeert een deel van die leemte op te vullen en ondernam van 2000 tot 2002 al enkele prospectiereizen naar Zuid-Amerika (Argentinië, Brazilië,

Paraguay, Uruguay) en Noord-Amerika (de Canadese provincie Ontario en het Amerikaanse Detroit).

Fragmenten uit de daar verzamelde archieven zijn te zien op zondag 27 april 2003 in het ADVN. ■ [KVK]

Dansende en feestende Vlamingen. Paraguay, vijftiger jaren
[ADV, VFA 7070]

Het **ERFGOEDWEEKEND 2003 IN HET ADVN**

zondag 27 april 2003

- open-deur, doorlopend van 10u tot 18u
- om 14u: lezingen over migratie door Frank Caestecker (SOMA) en door Frans-Jos Verdoodt (ADV)
- de verzameling "Vlamingen in het buitenland"

ARCHIEF VAN DE 'NIEUWE SOCIALE BEWEGINGEN'

De zogenaamde nieuwe sociale bewegingen ontstonden in het kielzog van de stijgende welvaart tijdens de zestiger jaren van de 20ste eeuw, toen in de getransformeerde samenleving postmateriële thema's belangrijk werden. De bewegingen waren daarenboven op een vernieuwde manier georganiseerd.

Archief en documentatie van personen en verenigingen die terzake actief waren, wordt eveneens in het ADVN bewaard. Het verschijnsel manifesteerde zich immers ook in het brede kader van de Vlaamse beweging en het Vlaams-nationalisme. In dat kader situeren zich ondermeer de vredesacties van het IJzerbedevaartcomité en het Verbond vos en de nieuwe sociaal-filosofische strekkingen ter linker- en rechterzijde van het politieke spectrum (bv. de Roze Leeuwen, de nieuwheidense beweging). De archieven en de documentatie betreffende de nieuwe sociale bewegingen werden, net als alle andere bronnen in het ADVN, ontsloten langs de verschillende soorten toegangen (archievenoverzicht, inventaris, catalogus, trefwoordenlijst).

Bovendien engageerde het ADVN zich voor de bewaring en ontsluiting van andere archieven en documentatie terzake. Dat gebeurde o.a. door het afsluiten van een samenwerkingsakkoord met het Fonds Suzan Daniël, dat de bronnen betreffende de holebibeweging verzamelt.

Ten slotte was het ADVN, in het kader van het ODIS-project, onlangs mede-organisator van een interdisciplinair colloquium rond het onderzoek naar de nieuwe sociale bewegingen. Voor historici, politicologen, sociologen en andere sociale wetenschappers zijn die bewegingen immers een belangrijk onderzoeksthema geworden. ■ [LB]

AANWINSTEN BIBLIOTHEEK

De bibliotheek van het ADVN specialiseert zich in het verzamelen van boekwerken en brochures met betrekking tot de geschiedenis van het nationalisme in Europa en van de nationaliteitenproblematiek in het algemeen. De historiografie van de Vlaamse beweging en van het Vlaams-nationalisme neemt uiteraard een bijzondere plaats in. De bibliotheek bevat buitendien werken van en over organisaties die zich in de ruime context van de geschiedenis van het Vlaams-nationalisme situeren. Uit de bibliotheekaanwinsten die in 2002 ontsloten werden, lichten we daarom exemplarisch een reeks werken van en over Rex. – Rex was de politieke partij die net vóór de verkiezingen van 1936 door Léon Degrelle opgericht werd. Rex sloot in oktober 1936 een geheim akkoord met het Vlaams Nationaal Verbond (VNV) van Staf De Clercq. ■ [AVG]

Robert Brasillach, *Léon Degrelle et l'avenir de "Rex"*, Paris: Librairie Plon, 1936. – 85 p.; 20 cm

Louis Dambois, *L'Espagne sous la terreur*, Bruxelles: Rex, 1936. – 46 p.: ill.; 22 cm

Georges Darvin, *Bilan des révolutions sanglantes*, Bruxelles: Rex, s.a. – 48 p.; 23 cm

Léon Degrelle, *Le message de Rex*, s.l.: s.n., 1936. – 32 p.; 23 cm

Xavier de Grunne, *Pourquoi je suis séparé de Rex?*, Wesembeeck-Ophem: de Grunne, 1937. – 95 p.; 18 cm. Texte intégral de la déclaration faite au Sénat le 8 décembre 1937 avec une introduction et divers documents complémentaires

Paul de Mont, *Het akkoord Rex V.N.V. en zijn Nationale bewegingen*, Brussel: De pers van Rex, [1936]. – 15 p.; 24 cm

Jean Denis, *Principes Rexistes: Tome premier*, Bruxelles: Editions Rex, 1936. – 224 p.; 18 cm

Emmanuel D'Hooghorst, *J'accuse Leon Degrelle*, s.l.: s.n., 1936. – 32 p.; 21 cm

Pierre Gallic, *Rex ou la révolte des jeunes*, Bruxelles: Gallic, s.a. – 64 p.: ill.; 17 cm

Legros, Usnard Legros, *Un homme, un chef Léon Degrelle*, Bruxelles: Rex, 1937. – 237 p.; 22 cm

Jean Louis, *Rex et la femme*, Bruxelles: Rex, s.a. – 32 p.; 24 cm

Kaft van het liederenboek "Rexgalm"
[ADV, VB 7878]

La parole est aux Bourgeois: Lettre d'un bourgeois libéral à un bourgeois catholique, Bruxelles: Rex, s.a. – 31 p.; 24 cm

Rexgalm, Antwerpen: Rexgalm, s.a. – 95 p.: ill.; 21 cm
Raphaël Sindic, *Rex devant l'opinion catholique*, s.l.: s.n., s.a. – 39 p.; 20 cm

José Streel, *Ce qu'il faut penser de Rex*, Bruxelles: Rex, s.a. – 149 p.; 21 cm

José Streel, *Positions rexistes*, Bruxelles: Rex. – 31 p.; 24 cm

Raymond Vermeulen en L. Colens, *Ce que nous pensons de "Rex"*, s.l.: s.n., s.a. – 60 p.; 24 cm

BIBLIOGRAFIE VAN DE VLAAMSE BEWEGING

DEEL 6/7 – 1991-2000

In de roman *De Archivaris* van de Amerikaanse schrijfster Martha Cooley (Amsterdam, Prometheus 1998) staat het beroep uit de titel symbool voor de begrippen continuïteit en systematiek.

Die begrippen zijn inherent aan de wetenschappelijke opdracht van het ADVN.

Een concrete toepassing daarvan wordt geboden door de reeks *Bibliografie van de Vlaamse Beweging*. De publicaties in die reeks ontsluiten op systematische wijze de bibliografische referenties van de bijdragen van historici en andere academici, van journalisten en polemisten, van actoren en literatoren op het gebied van de Vlaamse beweging. Aan die ontsluiting gaat een intense activiteit vooraf van verzamelen en ordenen.

Zopas verscheen het dubbeldeel 6/7 uit de reeks, met de oogst van bibliograaf Pieter Jan Verstraete voor de periode 1991-2000. Het sluit naadloos aan bij de inhoud en de methodiek van de voorafgaande delen.

Die beoogde continuïteit en systematiek verhinderen echter niet dat rekening gehouden wordt met de veranderingen in de onderzoeksvragen en in de maatschappelijke evolutie. Om de bibliografische werking van het ADVN te optimaliseren, worden er aan de *Bibliografie van de Vlaamse Beweging* dan ook zowel inhoudelijke als organisatorische en vormelijke wijzigingen aangebracht.

De inhoudelijke wijzigingen werden reeds in deel 6/7 toegepast. Zij hebben betrekking op het verzamelveld van de *Bibliografie van de Vlaamse Beweging*. Dat verzamelveld werd verruimd, zodat ook bijdragen konden opgenomen worden over de periode vóór de Tweede Wereldoorlog. De organisatorische en vormelijke wijzigingen houden verband met de wijze waarop de gegevens in de toekomst worden verzameld en aangeboden. De bibliografische referenties vanaf 2001 zullen immers niet langer uitsluitend in

boekvorm verschijnen, doch langs elektronische weg verspreid worden. Op die wijze zal het ADVN zijn bibliografische opdracht doelmatiger dan ooit kunnen uitvoeren.

■ [LB]

PIETER JAN VERSTRAETE, *Bibliografie van de Vlaamse Beweging, deel 6/7, 1991-2000*, Antwerpen, Perspectief Uitgaven i.o.v. het ADVN, 2002, 589 blz., 5768 bibliografische beschrijvingen.

U kunt voor uw bestelling gebruik maken van de keerzijde van de adreswikkel van de ADVN-Mededelingen.

ACCOMMODATIE EEN STAND VAN ZAKEN

Het ADVN werd gesticht in Antwerpen op 21 maart 1984. De instelling kende haar eerste ontwikkeling als *zelfstandige organisatie* in de lokalen van het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven (AMVC-Letterenhuis) aan de Minderbroedersstraat 22 in Antwerpen. Het AMVC is een stedelijke instelling en de geboden gastvrijheid was gesteund op een protocol dat het ADVN had afgesloten met de Stad Antwerpen. Dat protocol bepaalde dat de Stad Antwerpen het ADVN behulpzaam zou zijn bij het bekomen van een geschikte huisvesting.

Dankzij datzelfde protocol – en via een huurovereenkomst – kon het ADVN vanaf 28 september 1985 beschikken over een eigen vestiging, nl. een stadsgebouw aan de Minderbroedersstraat 24.

Inmiddels had het Vlaams parlement op 27 juni 1985 een decreet goedgekeurd waardoor het ADVN voortaan erkend en gesubsidieerd werd door de Vlaamse overheid. Bijkomende financiële steun vanwege private personen en organisaties maakten het daarenboven mogelijk om een minimale infrastructuur uit te bouwen. Zo financierde bijvoorbeeld de Stichting Jules Dhondt uit Sint-Martens-Latem de inrichting van een leeszaal en een bibliotheek. Ook de recurrente steun vanwege de Nationale Loterij was belangrijk bij de ontwikkeling van het ADVN.

Het ADVN groeide gestaag. De vestiging aan de Minderbroedersstraat 24 werd spoedig te klein, zodat extra ruimte noodzakelijk was. Het ADVN huurde daarom vanaf 1 mei 1987 bij een private eigenaar een bijkomende huisvesting, nl. aan de Kleine Goddaert 12-16. Beide gebouwen, Minderbroedersstraat en Kleine Goddaert, waren in elkaars onmiddellijke nabijheid gelegen. Die opportuniteit bood aan het ADVN de kans om zich in toenemende mate te ontwikkelen, zowel op het vlak van archiefverwerving als op het vlak van dienstverlening en tewerkstelling.

De groei van het ADVN bleef echter verder gaan. Daardoor werd de beschikbare ruimte steeds minder toereikend. Op het einde van 1994 was die toestand reeds zodanig geëvo-

Het ADVN aan de Minderbroedersstraat 24.

Rechts op de foto de gevel van het AMVC-Letterenhuis.

lueerd dat de ADVN-accommodaties aan de Minderbroedersstraat en de Kleine Goddaert een dwangbuis dreigden te worden.

Nieuwe perspectieven ontstonden echter toen het ADVN een ruime huisvesting kon verwerven aan de Lange Leemstraat, annex Hemelstraat. Voor het gebouw aan de Lange Leemstraat 26 werd op 25 september 1996 een overeenkomst van erfpacht gesloten met de Stad Antwerpen. Voor het pand Hemelstraat 25-29 werd op dezelfde dag een akte van aankoop ondertekend, eveneens met de Stad Antwerpen. Die aankoop werd financieel

mogelijk gemaakt dankzij een legaat dat de instelling had ontvangen van een private persoon, wijlen Emiel Pil. Het ADVN houdt sindsdien de herinnering aan zijn donateur levendig door de organisatie van de *Driejaarlijkse Pil-van Gastelprijs voor geschiedenis*.

Op 18 augustus 1997 kon het ADVN zijn nieuwe accommodatie openstellen. Meteen werden ook de restauratie, de renovatie en de verdere inrichting van het gebouw aangevat. Die operatie werd mogelijk gemaakt door de geldelijke steun van talrijke organisaties en private personen. Ook de Stad Antwerpen bezorgde substantiële investeringssteun aan het ADVN.

De daaropvolgende jaren slaagde het ADVN erin cruciale stappen te zetten in de ingebruikneming van de panden Lange Leemstraat-Hemelstraat.

Op 17 oktober 1998 werd de multifunctionele ruimte *Auditorium Emiel Paternoster* in gebruik genomen. Daar grepen sindsdien talrijke tentoonstellingen en lezingen plaats, als substantieel onderdeel van de *publiekswerking* van het ADVN.

Op 17 juni 2000 volgde de opening van de nieuwe leeszaal (*Leeszaal Alfons Andries*) en op 15 september 2001 waren de vernieuwde inkomhal en onthaalruimte beschikbaar.

Op 31 december 2000 liep de financiële inbreng van de Stad Antwerpen in de uitwendige renovatie- en restauratiewerken van het pand ten einde. Daardoor ontstond grote tijdsdruk op de werken die voor die financiering in aanmerking kwamen. Die tijdsdruk dwong tot ruim overleg en tot creativiteit. We zijn dan ook bijzonder tevreden dat deze fase binnen de gestelde termijn kon afgewerkt worden. Concreet werd in die periode het schrijnwerk van de gevels rond de binnentuin gerenoveerd, gerestaureerd en geschilderd. De voorgevel werd gereinigd en onderging dezelfde werken als de binnengevels. Buitendien werd de voorgevel ook behandeld tegen vocht en graffiti.

De tevredenheid geldt niet enkel voor het feit dat de vooropgestelde termijn gerespecteerd werd. Zij slaat ook op het eindresultaat en op de vele positieve reacties die er bijvoorbeeld kwamen naar aanleiding van de Erfgoedweekends in 2001 en 2002. Ook de omwonenden lieten reeds hun tevredenheid blijken. De reacties die zij uitten naar aanleiding van de wijkfeesten in 2002 illustreren dat zij de renovering van het ADVN-pand als een belangrijke bijdrage beschouwen tot de herwaardering van hun buurt.

In de periode 2001-2002 werd de geschiktmaking van de panden verdergezet. De meeste aandacht ging daarbij naar de inrichting van de ruimtes voor de medewerkers en naar de verdere uitbouw en inrichting van geschikte magazijnruimtes. Ondermeer de overdracht van een aantal omvangrijke archiefcollecties (Archief Vlaamse Toeristenbond, Archief Algemeen Nederlands Zangverbond enz.) vereiste ingrepen in de bestaande indeling van het gebouw. Zo werden meerdere ruimtes voorzien van platformen, waardoor de beschikbare ruimte aanzienlijk uitgebreid werd. Het is een oplossing die verder kan gehanteerd worden voor de opvang van inkomende fondsen.

Ten slotte werd in diezelfde periode de informatica-infrastructuur aangepast aan de eisen van de mogelijkheden van vandaag. Die aanpassing gebeurde ondermeer dankzij de financiële steun van de Stichting Jules Dhondt uit Sint-Martens-Latem.

De ontwikkelingen op het vlak van de accommodatie vormen een belangrijk aspect in de algemene ontwikkeling van het ADVN als het centrum bij uitstek voor de wetenschappelijke studie van het Vlaams-nationalisme, de Vlaamse beweging en de nationale bewegingen in Europa en tegelijk als de uitgesproken *verzamelplaats voor het archivalisch erfgoed* van die historische thema's.

Het Auditorium Emiel Paternoster (links) en het vernieuwde onthaal (rechts) bij de opening ervan op 15 september 2001.

Die ontwikkeling houdt ook in dat de instelling in de komende jaren voldoende aandacht kan besteden aan de verdere uitbouw van de infrastructuur. De belangrijkste aandachtspunten zijn daarbij o.a. de verdere uitbouw van de magazijnruimtes, de optimalisering van de bestaande ruimte en de aanwending van de beschikbare ruimte aan de Hemelstraat, de ingebruikneming van de ongebruikte ruimte aan de Lange Leemstraat en de stapsgewijze vernieuwing van de infrastructuur op het vlak van verwarming en klimatisering.

Die gunstige ontwikkeling wordt sinds 2002 echter afgeremd door de slinkende budgettaire marge bestemd voor werkmiddelen en accommodatie. Die toestand kan in de toekomst aanleiding geven tot structureel-budgettaire problemen.

Daarom zal het feit van het 20-jarig bestaan van het ADVN in 2004 zeker de aanleiding moeten zijn voor een intensivering van de financiële werving bij private personen en organisaties, zowel op recurrente als op occasionele basis.

Wij zijn ervan overtuigd dat het ADVN bij die campagne evenzeer een beroep zal kunnen doen op uw medewerking als ten tijde van de campagne voor de ingebruikneming en eerste geschiktmaking van de accommodatie. En dat u wilt blijven meewerken, opdat het ADVN zich verder kan ontwikkelen als het archief-, documentatie- en onderzoekscentrum bij uitstek omtrent het Vlaams-nationalisme, de Vlaamse beweging en de nationale bewegingen in Europa.

■ [FJV | KDS]

OPROEP Het ADVN heeft het voornemen om naar aanleiding van zijn twintigjarig bestaan, een publicatie te verspreiden over de geschiedenis van het gebouw. Daarbij wordt uiteraard gewerkt met de traditionele bronnen. Graag hadden wij ook een beroep gedaan op mensen die in het gebouw gestudeerd, gewerkt of gewoond hebben.

Alle informatie daarover is welkom bij ADVN-medewerker KOEN DE SCHEEMAEKER.

KORT

DERDE PIL-VAN GASTELPRIJS VOOR GESCHIEDENIS

De Derde Pil-van Gastelprijs voor Geschiedenis loopt over de periode 2001-2003. De prijs richt zich tot alle academische disciplines die een aanzienlijke bijdrage kunnen leveren tot een vernieuwend inzicht in de diverse aspecten van de Vlaamse beweging. Gevraagd wordt een oorspron-

kelijke en wetenschappelijk verantwoorde studie. De voorkeur gaat uit naar een biografische studie van een figuur of een monografische studie van een groep of stroming uit de 19de of 20ste eeuw.

De bijdragen dienen uiterlijk op 5 januari 2004 ingediend bij de secretaris van de jury. De laureaant ontvangt, behalve de geldprijs van 6000 euro, eveneens een portret van Emiel Pil, uitgevoerd door Gerard Alsteens (GAL). Het volledige reglement van de Derde Pil-van Gastelprijs kan aangevraagd worden bij het secretariaat van de Pil-van Gastelprijs voor Geschiedenis, t.a.v. Marleen Abelshausen, p/a Lange Leemstraat 26, 2018 Antwerpen.

TENTOONSTELLING GRILLIGE GRENZEN DE PROVINCIE ANTWERPEN AANGEKAART

In opdracht van het Provinciebestuur van Antwerpen werken Amsab-ISG, ADVN, KADOC en Liberaal Archief momenteel aan het project *Politiek Personeel Antwerpen* (PPA). Doel van dit onderzoek is het creëren van een uitgebreid naslagwerk dat een aanzet zal zijn voor de verdere studie van een door historici en politicologen verwaarloosd onderzoeksterrein. In het kader van dit project hebben de vier instellingen in opdracht van het provinciebestuur een tentoonstelling opgezet waarin aan de hand van reproducties van historische kaarten de territoriale evolutie wordt geëvoceerd van het gebied dat momenteel de provincie Antwerpen vormt. De tentoonstelling was reeds vorig najaar te bezichtigen in de abdij van Averbode. Wie deze kans gemist heeft, kan de rondreizende tentoonstelling alsnog bezoeken.

De tentoonstelling loopt van 14 tot en met 27 april in het Cultureel Centrum Ter Dilt, Sint-Amansdsesteenweg 40-43 in Bornem – Inlichtingen: Sophie Bollen [T] 03-239 42 87 [E] sophie.bollen@amsab.be

TENTOONSTELLING & PUBLICATIE MONUMENTEN EN VLAAMSE BEWEGING

Sinds enige tijd werkt het ADVN een project uit omtrent de relatie tussen monumenten en Vlaamse beweging. Dit project kadert in het Museum van de Vlaamse Sociale Strijd (MVSS) waarbij de provincie Oost-Vlaanderen onderzoekssteun verstrekt aan de verschillende privaatrechtelijke archieven. Voor het MVSS leverde het ADVN in het verleden bijdragen over de Vlaamse Huizen, over de correlatie taalgrens–sociale grens, over de Vlaamse beweging als massabeweging. In het huidige project wordt onderzocht welke rol monumenten hebben gespeeld in de Vlaamse beweging en in hoeverre zij bijgedragen hebben aan de Vlaamse emancipatiestrijd (zie voor meer informatie de bijdrage in ADVN-Mededelingen 2002/4). Het project resulteert o.a. in een tentoonstelling en een publicatie. De tentoonstelling grijpt plaats van 13 juni tot 13 juli a.s. in de kapel van de Campo Santo in Sint-Amansdberg. De publicatie is een co-editie tussen Perspectief Uitgaven, Antwerpen en Lannoo, Tielt. Zij verschijnt bij de opening van de tentoonstelling.

AANWINSTENLIJST

OKTOBER 2002 - MAART 2003

AR Archief
AV Audiovisueel archief
BO Bibliotheekwerken
DA Documentatie

PE Periodieken
NE Necrologia
AP Ambtelijke publicaties

[deze aanduidingen zijn indicatief; zij kunnen worden aangepast naargelang van de verwerking van de overdracht]

2002/321	Wim Van der Elst, Brussel	BO / PE
2002/322	Johan Depuydt, Beervelde	AR
2002/323	Frans Baert, Gent	AR / DA / PE
2002/324	Lode Wils, Heverlee	BO
2002/325	Josée Nauwelaerts, Dilbeek	AR / BO / PE
2002/326	Kadoc-KULeuven, Leuven	BO
2002/327	Bruno De Wever, Deurne	AR
2002/328	Guido Stevens, Belsele	AR / AV / BO / DA / PE
2002/329	Guido Stevens, Belsele	AR / PE
2002/330	Lode Hancké, Berchem	BO
2002/331	Pieter van Hees, Utrecht (NL)	BO / DA / PE
2002/332	Bruno De Wever, Deurne	AR / AV
2002/333	Walter Deconinck, Kortrijk	BO / DA / PE
2002/334	De Snuffelhoek, Zonnebeke	BO / PE
2002/335	Herman Pas, Antwerpen	AR / AV / DA / NE
2002/336	Marie-Joseph Costeur, Antwerpen	AR
2002/337	Marie-Joseph Costeur, Antwerpen	AR / AV
2002/338	Tom Serkeyn, Vilvoorde	BO / DA / PE / NE
2002/339	Nora Tommellein, Vilvoorde	AR / DA / PE
2002/340	Rita Aubroeck, Munte	AV
2002/341	Vlaamse Radio en Televisie (VRT), Brussel	AV
2002/342	Jan Creve, Kieldrecht	AR / DA / PE
2002/343	Carlos Van Louwe, Koksijde	AV / BO
2002/344	Peter Laroy, Aalter	AV
2002/345	Bruno De Wever, Deurne	AR / AV
2002/346	Lode Ureel, Antwerpen	AR / AV / BO / DA / PE / NE
2002/347	Gust Van Damme, Merksem	AR / DA
2002/348	Fons Borginon, Berchem	AR / PE
2002/349	Wilfried Rosiers, Neeroeteren	AV / NE
2002/350	Flor Cools, Willebroek	BO / PE
2002/351	André De Ké, Aalter	BO / DA / PE
2002/352	Werner Coudyzer, Langemark	AR / AV / BO / DA / PE
2002/353	Clara Van Loocke, Gits	NE
2002/354	Familie Door Vandueren, Genk	NE
2002/355	Erik Rumes, Waasmunster	AR / AV / BO / DA / PE
2002/356	Koen Pauli, Antwerpen	AR
2002/357	Willy Van Stappen, Okegem	AR / DA / PE
2002/358	Jozef Arthur Van Den Brulle, Aalst	AR / AV
2002/359	Luc De Meyer, Antwerpen	AV / BO / DA
2002/360	Radio Télévision belge de la Communauté française (RTBF), Brussel	AR
2002/361	Lou Nagels, Hasselt	AV
2002/362	Annie Van Heden-Steverlynck, Mar Del Plata (RA)	AR
2002/363	Piet Delaeter, Mar Del Plata (RA)	AR
2002/364	Benjamin Nyville, Mar Del Plata (RA)	AR
2002/365	Lodewijk Jan Bulthé, Mar Del Plata (RA)	AR
2002/366	Hugo M. Putteman, Gent	AR / AV
2002/367	Paul Bertels, Porto Alegre RS (BR)	AR
2002/368	Bedevaart naar de Graven van de Ilzer, Diksmuide	AR
2002/369	Nico Van Campenhout, Lokeren	BO
2002/370	Centre Josep Carner – Vrienden van de Catalaanse Cultuur, Brussel	PE
2002/371	Arthur en Jos. Serneels-Van Beneden, Perk-Steenokkerzeel	AR / AV / PE
2002/372	Stichting Auschwitz, Brussel	BO / PE
2002/373	Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, Kabinet van de Gouverneur, Gent	BO
2002/374	Stedelijk Archief, Lokeren	BO / PE
2002/375	René Cauberghe, Boechout	AR
2002/376	Armand Van de Manacker, Zwijndrecht	NE
2002/377	Familie Maria Lehembre, Antwerpen	NE

2002/378	Daniël Lampaert, Antwerpen	AR
2002/379	Rob De Beule, Antwerpen	AR
2002/380	Godelieve D'Halleweyn-Van den Heuvel, Antwerpen	AR / AV / BO
2002/381	Marc Weckx, Zellick	NE
2002/382	Familie Joris Lievens, Erpe-Mere	NE
2002/383	Joris Dedeurwaerder, Brugge	AR / BO / DA / PE
2002/384	Bruno De Wever, Deurne	AR / PE
2002/385	Marcel Pira, Mortsel	AR
2002/386	Monda De Munck, As	AR / AV / BO / DA / PE
2002/387	Dirk Meert, Moorsel	AR
2002/388	Gonda Scheffel-Baars, Tricht (NL)	PE
2002/389	Gui van Gorp, Antwerpen	AV
2002/390	Jaak Roskams, Mariakerke	BO / PE
2002/391	Jozef Smeyers, Kessel-Lo	BO / PE
2002/392	Vera Helena Hendrix, Grimbergen	NE
2002/393	Jozefa Van Dingenen, Kasterlee	NE
2002/394	Familie Adelin De Ganck, Brugge	NE
2002/395	Greet Wyndaele, Kessel-Lo	NE
2002/396	Hugo en Suzie Van Hemelrijck-Ooms, Beigem	NE
2002/397	Maurits Coppieters, Sint-Martens-Latem	AR / AV
2002/398	Kamiel en Josée Van Royen-Corsmit, Antwerpen	NE
2002/399	Joods Museum van Deportatie en Verzet, Mechelen	BO / PE
2002/400	Wim Boffin, Sint-Truiden	AR
2002/401	Marc De Ruyck, Beernem	AR / AV
2002/402	Wolters Kluwer, Mechelen	BO
2002/403	Bert Bussers, Antwerpen 1	BO / DA
2002/404	Frans Van Campenhout, Dilbeek	BO
2002/405	Kameradschaft der Ehemaligen Südtiroler Freiheitskämpfer, Nürnberg (DE)	AV / DA
2002/406	Gilbert A.R. De Smet, Gent	AR / AV / BO / DA / PE
2002/407	Maria Mortelmans, Heverlee	NE
2002/408	Familie Paul Clijsters, Leuven	NE
2002/409	Joost Vandommele, Ledeberg	AR / DA / PE
2002/410	Witte Brigade Fidelio, Antwerpen	BO
2002/411	Heemkring Lebbeke, Lebbeke	BO
2002/412	Hugo Thibaut, Brasschaat	AR
2002/413	Ida Paquay, Borgerhout	NE
2002/414	Germaine Ide, Kortrijk	NE
2002/415	Familie Adriaan Verhulst, Antwerpen	NE
2002/416	Frans Van der Auwera, Ekeren	AV
2003/001	Vlaams Geneeskundigen Verbond (VGV), Deurne	AR / AV / DA / PE
2003/002	Léopold Cornelissen, Turnhout	AR / BO / DA / PE
2003/003	Brecht Vermeulen, Roeselare	AV / DA
2003/004	Richard Celis, Antwerpen	AR / BO
2003/005	Pieter Vis, Houten (NL)	AR / AV / BO / DA / PE
2003/006	Karel Denys, Arlington (US)	BO
2003/007	Aloïs H. Goyvaerts, Beveren-Waas	AV
2003/008	Davidsfonds (DF), Leuven	PE
2003/009	Leona Cools, Geel	DA
2003/010	Bedevaart naar de Graven van de Ilzer, Diksmuide	AR / AV
2003/011	Familie Agnes Borginon, Brussel	NE
2003/012	Naamloos, Antwerpen	AV / BO / DA / NE
2003/013	Sophie Gyselinck, Sint-Niklaas	AV
2003/014	Frans-Jos Verdoodt, Erembodegem	AR / AV / BO / DA / PE
2003/015	Katelijne Lehembre, Wilrijk	BO
2003/016	Frans Van der Auwera, Ekeren	AR
2003/017	Het Verbond, Hasselt	PE
2003/018	Meervoud, Maandblad, Brussel	AV / DA / PE
2003/019	Aletta Mahy-Verhulst, Edegem	AR / AV / BO / PE / NE
2003/020	Rudolf Mahy, Edegem	AV / BO / PE
2003/021	Walter Vanbeylen, Brugge	BO / DA / PE
2003/022	Herman Pas, Antwerpen	AR / AV / BO / DA / PE / NE
2003/023	Pieter Jan Verstraete, Kortrijk	BO
2003/024	Agnes De Clerck, Wielsbeke	NE
2003/025	Familie Roger Van Bouchaute, Aalter	DA / NE
2003/026	Bibem, Gent	PE
2003/027	Joods Museum van Deportatie en Verzet, Mechelen	AV / BO
2003/028	Raaklijnen, Gent	PE

2003/029	Guido Tireliren, Antwerpen	BO / NE
2003/030	Pieter van Hees, Utrecht (NL)	BO
2003/031	Rita Crommelynck, Gent	NE
2003/032	Familie Pol Verhaevert , Ninove	NE
2003/033	Familie Flor Declercq, Oostkamp	NE
2003/034	Willy Kuijpers, Herent	AR / NE
2003/035	Ann Van Gastel, Noorderwijk	AR / DA
2003/036	Anoniem	DA
2003/037	Omaar Van Hulle, Ertvelde	PE
2003/038	Yvan D'Orlando, Rijkvorsel	BO / PE
2003/039	Luc Filliaert, Nieuwpoort	BO
2003/040	Familie Martha Dolfyn, Wilrijk	NE
2003/041	Edward De Sutter, Rollegem	DA
2003/042	Bart A.L.M. Laeremans, Grimbergen	DA
2003/043	Nelly Maes, Sinaai-Waas	AR / DA / PE
2003/044	Walter Deconinck, Kortrijk	AR / AV / BO / DA / PE / NE
2003/045	G. Devos-Dereycke, Anzegem	BO / DA
2003/046	Wim Pieters, Harelbeke	AR / DA / PE
2003/047	Maaïke Schoofs, Edegem	NE
2003/048	Stichting Ons Erfdeel, Rekkem	PE
2003/049	Mariëtte De Cuyper, Mariakerke	NE
2003/050	Noors-Vlaamse Vereniging (NVV), Deurne	
2003/051	Hilde De Wit, Beigem	NE
2003/052	Wilfried Rosiers, Neeroeteren-Maaseik	AR / AV / BO / DA / PE / NE
2003/053	Erik Van Herzeele, Zwevegem	AR / AV / BO / PE
2003/054	Stad Brugge, Stadsarchief, Brugge	AV
2003/055	Marcel Sleetwagen, Erpe-Mere	BO / DA / PE
2003/056	Lutgardis Dosfel, Dendermonde	AR / BO
2003/057	Walter Baeten, Gent	AV
2003/058	Liberaal Archief, Gent	BO
2003/059	Maria-Elisabeth Belpaire v.z.w., Antwerpen	BO
2003/060	Michel Hanot, Gent	AR / AV / DA / PE
2003/061	Jaklien Simon, Lummen	NE
2003/062	Familie Marcel Verdick, Antwerpen	NE
2003/063	Pieter Van Damme, Oostkamp	BO
2003/064	Familie Ferdinand Theuwissen, Heusden-Zolder	NE
2003/065	Hilde Janssens, Hoboken	NE
2003/066	Stichting Werkgroep Herkenning, Utrecht (NL)	BO
2003/067	Centre Josep Carner, Brussel	PE
2003/068	Bruno De Wever, Deurne	AR / BO / DA / PE
2003/069	Joseph M. Van Stappen, Antwerpen	DA
2003/070	Frieda Van de Walle, Brugge	AR / BO / DA / PE
2003/071	Bart Van de Walle, Brugge	AR / AV / DA
2003/072	Ann Maeyens, Kortrijk	NE
2003/073	Erik Beliëns, Kontich	AV / DA / PE
2003/074	Werner Alen, Merksem	AV / DA / PE / NE
2003/075	Universiteit Gent, Vakgroep Communicatiewetenschappen, Gent	BO
2003/076	Uitgeverij Lannoo, Tielt	BO
2003/077	Verbond der Vlaamse Academi (VVA), Berchem	PE
2003/078	Gesellschaft für bedrohte Völker, Göttingen (DE)	DA
2003/079	Adrienne Veldeman-Vermeire, Melle	AV / BO
2003/080	Karel Denys, Arlington (US)	BO
2003/081	Bedevaart naar de Graven van de IJzer, Diksmuide	BO
2003/082	Aloïs H. Goyvaerts, Beveren-Waas	NE
2003/083	Familie Mieke van de Velde, Heverlee	NE
2003/084	Anny De Roo, Evergem	PE
2003/085	Walter Vanbeylen, Brugge	AR
2003/086	Paul Callens, Pittem	BO
2003/087	Pieter Leys, Sint-Kruis	BO
2003/088	Herman Maes, Deinze	BO
2003/089	Luc Boeva, Leuven	BO
2003/090	Jan Caudron, Erpe-Mere	BO / PE
2003/091	Stichting VHO, Antwerpen	AR / BO / PE
2003/092	Erik Peeters, Berchem	AR / BO / DA / PE
2003/093	Mieke Meeûs, Assebroek	NE
2003/094	Familie Hugo Heus, Brecht	NE
2003/095	Het Vlaamse Kruis, Boechout	AR / AV / PE
2003/096	Antoon Geysen, Gentbrugge	BO

Dit is het vijfde/zesde nummer van de **ADV-N-Medede-lingen**. Deze publicatie wil U op de hoogte brengen en houden van de werking van het ADVN in al haar aspecten: het algemeen beheer, de aanwinsten in de collecties, de dienstverlening, de projecten en publicaties, de huisvesting enz. De **ADV-N-Mededelingen** zijn gratis en worden u op verzoek toegestuurd.

Archief en Documentatiecentrum voor het Vlaams-nationalisme (ADV-N) vzw

Lange Leemstraat 26 – B-2018 Antwerpen 1

[T] +32 [0]3-225 18 37 [F] +32 [0]3-226 64 05

[E] info@advn.be [W] www.advn.be (in opbouw)

postrekening: 000-1587760-64

bankrekening: 419-8059591-83

bouw- en renovatiefonds: 419-8059599-91

BEREIKBAARHEID

met de wagen:

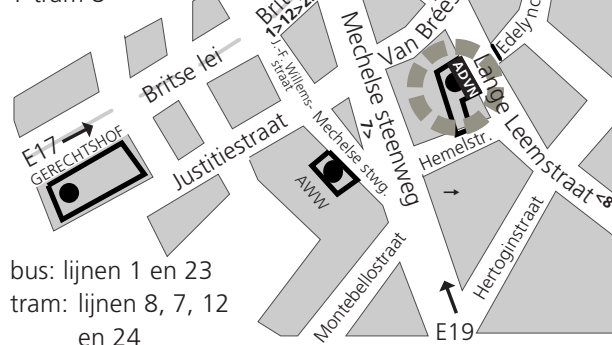
via E17 of E19

openbaar vervoer

trein:

Berchem Station

+ tram 8

Sinds augustus 2002 worden de Antwerpse leien heraangelegd. U dient dan ook rekening te houden met de aanwijzingen ter plaatse.

Het ADVN sluit in 2003 op hiernavolgende dagen:

1 januari, 21 april, 1, 2, 29 en 30 mei, 9 juni, 11 en 21 juli, 15 augustus, 10 en 11 november en van 25 tot 31 december

OPENINGSUREN LEESZAAL

maandag tot donderdag: van 9u tot 16u

zaterdag: na afspraak is er mogelijkheid tot consultering;

in 2003 kan dit op: 25 januari, 22 februari, 29 maart, 26 april, 24 mei, 28 juni, 26 juli, 30 augustus, 27 september, 25 oktober, 29 november en 20 december.

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER: Luc Boeva, Koen De Scheemaeker, Ann Van Gastel, Koen Van Keer, Frans-Jos Verdoodt, Rita Verelst, Harry Wils

FOTO'S GEBOUW: Marleen Abelshausen en Peter Maes

COÖRDINATIE: Marleen Abelshausen

ADMINISTRATIE: Marleen Deridder

VORMGEVING: LetterWerk, Antwerpen [T] 03-827 43 50

Giften aan het ADVN worden graag aanvaard op een van de hiervoor genoemde rekeningnummers.

Voor giften vanaf 30 euro ontvangt u een fiscaal attest.